

IZBEGLICE BEZ ZEMLJE AZILA

Izvršni komitet,
ustanovio je da države treba da se rukovode sledećim:

Generalni principi

- (a) Države treba da nastoje, koliko god je to moguće, *da bona fide* licima koja traže azil odobre azil.
- (b) Čin prema kojem je izbeglica dužna da se vrati ili prema kojem se šalje natrag u zemlju u kojoj postoji razlog za njen strah od proganjanja, predstavlja grubo kršenje priznatog principa *non-refoulement*.
- (c) Ljudska je obaveza svih obalskih država da dozvole plovilima u nuždi da potraže spas u njihovim vodama i da odobre azil, ili barem privremeno utočište, osobama koje se nalaze u plovilima i koje žele da zatraže azil.
- (d) Države donose odluke o pružanju azila bez diskriminacije u pogledu rase, vere, političkog mišljenja, nacionalnosti ili matične zemlje.
- (e) Države bi trebalo da na svojoj teritoriji, u interesu spajanja porodice i iz humanitarnih razloga, olakšaju prihvatanje barem bračnog druga i maloletne ili izdržavane dece svakog pojedinca kome je odobreno privremeno utočište ili trajni azil.

Situacije koje uključuju masovni priliv lica koja traže azil

- (f) U slučaju masovnog priliva, licima koja traže azil treba odobriti barem privremeno utočište. Države koje se zbog svog geografskog položaja ili iz drugih razloga suočavaju sa masovnim prilivima treba, po potrebi i na svoj zahtev, odmah da prime pomoć od ostalih država u skladu sa principom podjednake raspodele tereta. Te države treba da se posavetuju sa Visokim komesarijatom Ujedinjenih nacija za izbeglice što je moguće pre, kako bi se osobama u pitanju osigurala puna zaštita, pomoć u hitnim situacijama i omogućilo iznalaženje trajnog rešenja.
- (g) Ostale države treba da preduzmu pojedinačne mere, udruženo ili posredstvom Visokog komesarijata Ujedinjenih nacija za izbeglice ili drugih međunarodnih tela, sa ciljem da teret koji snosi prva zemlja azila bude podjednako raspodeljen.

Situacije koje uključuju pojedinačna lica koja traže azil

Potrebno je odlučno nastojati da se reši problem identifikacije zemlje odgovorne za razmatranje zahteva za dodelu azila usvajanjem zajedničkih kriterijuma. U izradi tih kriterijuma treba uzeti u obzir sledeće principe:

- (i) Kriterijumi treba da omoguće identifikaciju, na pozitivan način, zemlje odgovorne za razmatranje zahteva za dodelu azila, čijim bi se organima vlasti mogle obratiti osobe koje traže azil.
- (ii) Karakteristike kriterijuma treba da budu takve da se izbegne svaki mogući nesporazum između država u pogledu toga koja bi od njih trebalo da bude odgovorna za razmatranje zahteva za azil, kao i da se uzme u obzir dužina i priroda boravka osoba koje traže azil u drugim zemljama.
- (iii) Namere osoba koje traže azil u pogledu zemlje od koje žele da zatraže azil treba da budu što je moguće više uzete u obzir.
- (iv) Treba poštovati koncept po kojem se azil ne može odbiti samo na osnovu toga da ga je moguće zatražiti od neke druge države. Međutim, ako se ustanovi da je pojedinac pre nego što je zatražio azil već imao bliske veze sa nekom drugom državom, od njega se može tražiti, pod pretpostavkom da je takav zahtev pravičan i razuman, da zatraži prvo azil od te zemlje.
- (v) Uspostavljanje kriterijuma treba da bude praćeno pripremanjem za redovne konsultacije između vlada zemalja koje rade na slučajevima za koje još nije nađeno rešenje, kao i za konsultacije sa Visokim komesarijatom Ujedinjenih nacija za izbeglice.
- (vi) Sporazume o vraćanju osoba koje su na nezakonit način ušle na teritoriju jedne države potpisnice sa teritorija

druge države potpisnice, treba da se u slučajevima osoba koje traže azil primenjuju uz dužno poštovanje specifičnih situacija u kojima se one nalaze.

Iako se od osobe koja traži azil može zahtevati da zahtev za azil podnese u određenom vremenskom roku, neispunjavanje tog ili nekog drugog formalnog preduslova ne treba da dovede do toga da njen zahtev za azil bude isključen iz razmatranja.

Sledeći preporuku koju je Izvršni komitet usvojio na svom dvadeset i osmom zasedanju – dokumenat A/AC.96/549, paragraf 53/6, E(i) – po kojoj je prvostepeni organ kojem se tražilac azila obraća pogranični organ, ovaj organ ne treba da odbaci zahtev a da prethodno ne uputi lice koje traži azil na centralni organ.

Organi vlasti treba blagonaklono da razmotre zahtev za dodelu azila onoj izbeglici kojoj je već odobren azil u nekoj drugoj državi, ako se njen zahtev temelji na jakim razlozima za napuštanje dotadašnje zemlje azila, usled straha od proganjanja ili zbog toga što je ugrožena njena fizička sigurnost ili sloboda.

Na zahtev Visokog komesarijata Ujedinjenih nacija za izbeglice, države treba blagonaklono da razmotre prihvatanje ograničenog broja izbeglica koje ne mogu da dobiju azil ni u jednoj drugoj državi.

Države treba posebnu pažnju da obrate na potrebu da se izbegava situacija u kojima će izbeglica izgubiti svoje pravo da boravi u zemlji azila ili da se u nju vrati, a da joj prethodno nije omogućeno nastanjivanje u nekoj drugoj zemlji od one u kojoj postoje razlozi za njen strah od proganjanja.

Sledeći paragrafe 6. i 11. Dodatka uz Konvenciju iz 1951. godine, države treba da nastave sa produžavanjem roka važenja putnih isprava izbeglica ili njihovim obnavljanjem, sve dok se one zakonito ne nastane na teritoriji neke druge države. Sličnu praksu treba u što većoj meri primjenjivati i u vezi sa izbeglicama koje poseduju neku drugu putnu ispravu od one koja je osigurana Konvencijom iz 1951. godine.